

moje cesta za žákovskými projekty...

Jana Kindlmannová

jak jsem tvořila prezentaci...

- ▶ možná očekávání od pedagogů ~ spíše “praxe” než “teorie”, spíše konkrétní příklady než obecné principy, spíše seriózní přednáška...
- ▶ nebavilo, nedávalo smysl...*paralela s projektovou výukou?*

jinak...

- ▶ budu sama sebou a najdu vlastní formu jak s vámi sdílet to, co je mojí vášní, naplňuje můj život už více než 12 let, proč to vlastně dělám a jak to dělám
- ▶ příběh ~ kontext & hlubší souvislosti
- ▶ záměr mého webináře ~ sdílení mé cesty (za žákovskými projekty) a toho, co jsem se na ní naučila
- ▶ 2 otázky do publika: Co vás baví? Jak nejradši předáváte to, co víte a umíte?

“člověk k tomu musí dozrát...”

- ▶ období *dělám to tak, jak mě to naučili*
- ▶ období *orientace* (v cílech, metodách, způsobech učení)
- ▶ období *sklizení plodů a hlubšího rozvoje*
- ▶ období *opouštění formulování cílů jiným lidem*

1. učím, jak to znám...

- ▶ neziskový sektor v environmentální oblasti
- ▶ programy pro děti na 2-3 hodiny na téma, které pro nás (lektory) bylo zajímavé a poučné
- ▶ téma & aktivity, které s ním mají souvislost
- ▶ často zaměřené na předání znalostí (informací k danému tématu), méně dovedností či postojů
- ▶ *velká práce děti motivovat*

2. orientuji se...

- ▶ kritické myšlení
- ▶ zážitková pedagogika
- ▶ Cornellův cyklus
- ▶ (srovnávací pedagogika, MBTI, Bloomova taxonomie,...)

kritické myšlení

- ▶ od předávání informací k jejich **efektivnímu posuzování a pozornému a kritickému zkoumání**
- ▶ model E - U - R
- ▶ aha! momenty přináší radost z učení (od konstruktů ke konstruktům:) aneb jde o proces
- ▶ více zde: www.kritickemysleni.cz (angl. <http://www.rwctic.org>)
- ▶ *mapování tématu; precizní formulování vzdělávacích cílů; plánování aktivit tak, aby k cílům skutečně směřovaly a zároveň byly smysluplné; celá škála metod a postupů*

zážitková pedagogika

- ▶ záměr ~ program ~ reflexe
- ▶ navozování, rozbor a reflexe prožitků za účelem získání zkušeností, které lze uplatnit v životě
- ▶ Kolbova teorie učení ~ odpovídá na následující otázky: *Jakým nejčastějším způsobem člověk získává znalosti? Jakým způsobem člověk zpracovává informace? Jak se člověk učí?*

model sebezkušenostního učení

(v pojetí PŠL - částečně dle Kolbova modelu učení)

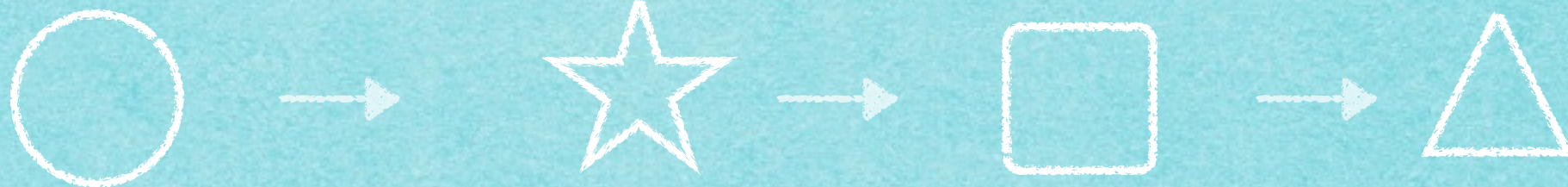
- ▶ 1. akce (něco se přihodilo, zážitek, zkušenost)
- ▶ 2. ohlédnutí (co se stalo..?)
- ▶ 3. zhodnocení (rozšíření našeho poznání vypracováním teorie, popřípadě změnou teorie existující; co jsme dělali dobře? co se nedařilo?)
- ▶ 4. plán pro příště (aktivní experimentování, plánování, generalizace závěrů do nových konceptů, testování nových koncepcí, změny našeho poznání, nové zkušenosti apod.)
- ▶ více zde: <http://www.gymnasion.org>, <http://www.psl.cz/metoda-zazitkove-pedagogiky-certifikovany-vycvik>
- ▶ *reflexe & sebereflexe, zpětná vazba, práce s chybou*

Cornellův cyklus

- ▶ proces učení zážitkem, který J. Cornell označuje jako tzv. koncept “Flow learning”
- ▶ “flow” stav (plutí, sladění se) známe např. tehdy, když se plně soustředíme na nějakou činnost a jsme jí naprosto pohlceni, v každém jejím detailu ~ podle Cornella jde o ideální způsob poznávání přírody a vede k porozumění procesům v přírodě
- ▶ 4 stupně zážitku (pro každý existuje řada metod):
 - ▶ 1) vzbudit nadšení (Awaken enthusiasm)
 - ▶ 2) zaměření pozornosti (Focus Attention)
 - ▶ 3) přímá zkušenost (Direct Experience)
 - ▶ 4) sdílení inspirace (Sharing Inspiration)
- ▶ Joseph Cornell: Sharing nature with children
- ▶ více zde: <http://www.sharingnature.com/index.php>, <http://playagainfilm.com>
- ▶ *zaměřená pozornost má ohromnou sílu, sdílení zkušeností buduje pocit sounáležitosti*

3. sklízím plody a dále se rozvívám aneb PROJEKTOVÁ VÝUKA

- ▶ *velká práce děti motivovat; mapování tématu; precizní formulování vzdělávacích cílů; plánování aktivit tak, aby k cílům skutečně směřovaly a zároveň byly smysluplné; celá škála metod a postupů; reflexe & sebereflexe, práce se zpětnou vazbou, práce s chybou; zaměřená pozornost má ohromnou sílu, sdílení zkušeností buduje pocit sounáležitosti...*

- ▶ motivace, mapování, třídění >> řešení >> produkt projektu >> reflexe

les a klima-změny

- ▶ učili jsme se spolu s pedagogy a žáky formulovat cíle, být trpělivými a předat část zodpovědnosti (nebo rovnou celou zodpovědnost) za projekt žákům
- ▶ *Pro učitele facilitátora a poradce bylo nejobtížnější dostat své roli, nezasahovat do nápadů žáků a “neobohacovat” je vlastními. Velmi potřebné bylo ponechat dostatek času ve výuce tomu, aby žáci s pomocí důsledného plnění kroků příručky prošli procesem projektování, prováděli reflexi a dostali se k vlastním zkušenostem, které využijí v dalších projektech. Bylo náročné “vydržet” dohadování žáků při rozdělování rolí a úkolů i časový skluz při vypracování závěrečných zpráv a nerozdělovat úkoly a nevypracovávat zprávy za ně. (Dana Kuriplachová, MŠ a ZŠ Raškovice)*
- ▶ projektová příručka v 9 krocích ~ Projekt jako součást výuky (pracovní listy pro žáky a metodika pro učitele); ke stažení zde: <http://www.ekoskola.cz/materialy.html>
- ▶ *pokud chci, jako pedagog, dělat s žáky projekt v environmentálním tématu, musím se v tématu sám velmi dobře orientovat a mít jej zmapované*

mobil

- ▶ téma Udržitelná spotřeba na příkladu mobilního telefonu ~ produkt: informování o mobilních telefonech, koš na sběr mobilních telefonů, šperky
- ▶ krátké projekty (většinou max. 9 VH, intenzivní práce žáků 4 x 2 VH a v mezičase mezi setkáními)
- ▶ *“Proč mají děti jakýkoliv projekt v tomto tématu dělat?” aneb důležitost smysluplnosti produktu ~ téma musí být pro žáky zajímavé a musí se nějakým způsobem dotýkat jejich životů; důležitost upřímné sebereflexe nás, lektorů; tvořivost*

Scénář 1. projektového setkání (5–6 VH)

STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA setkání

Žáci nejprve zmapují téma, které je jim do velké míry neznámé. Dozví se nové informace, které reflektují. Na základě toho, co zjistili, se rozhodnou, jak informovat veřejnost o tématu mobilních telefonů kreativním a zajímavým způsobem.

Vymyslí produkt, naplánují, jak k němu dojít, rozdělí si role a projekt realizují.

PEDAGOGICKÉ CÍLE setkání

1. Žáci na příkladě mobilu analyzují životní cestu výrobku – uvažují o produktu v souvislostech (tj. proč mobil potřebujeme, z čeho je složen a vyroben, odkud všechny jeho části pochází, co se s ním děje, když doslouží apod.) a zjištěné informace o výrobě mobilního telefonu předávají dál.

2. Naplánují a realizují projekt na téma „informace o mobilních telefonech“:

- Stanoví si cíl projektu.
- Vytvoří plán, jak cíl naplnit.
- Rozdělí si úkoly a za ty převzou zodpovědnost.
- Realizují svůj projekt.

scénář	název aktivity	čas (min.)	co dělají žáci	čeho tím chceme dosáhnout	organizace výuky a použité metody
úvod	Představení	15	představují se, aktivizují se	úvodního naladění všech přítomných, představení tématu	celá skupina sedí v kroužku; diskuse
motivace a vtažení do tématu	Já, můj mobil a životní prostředí	15	ve skupinách zjišťují informace související s mobilními telefony	zmapování stavu mobilů ve třídě – kolik jich kdo měl, kolik už jsme jich měli dohromady, jaký k nim máme vztah a co o nich víme (odkud jsou apod.)	žáci chodí po třídě a jejich úkolem je zeptat se na zadané otázky co největšího počtu spolužáků; práce s pracovními listy

mapování tématu	Mobilní vnitřnosti	25	prozkoumávají, z čeho se mobilní telefony skládají	žáci na vlastní oči vidí, z čeho se mobil skládá	žáci pracují ve skupinách, ve kterých rozebírají mobil; skupinová práce a praktická výuka
mapování tématu	Odkud se částičky berou	20	na příkladu pěti částí mobilního telefonu se dozvídají, jaký dopad na život- ní prostředí má výroba mobil- ního telefonu pracují ve skupinách a vzdělávají své spolužáky	žáci zjistí, jak se jed- notlivé části mobilu vyrábí a s jakou environmentální (příp. sociální) zátěží je to spojeno	skupinová a částečně týmová práce; metoda expertních skupin/ skládanko-vého učení
mapování tématu	Co s mobily, když je lidé nepotře- bují?	20	vymýšlí a zjiš- ťují, co vše lze dělat, když už mobil nepotře- bují/dosloužil/ rozbil se.	uvědomění, jak životní cesta výrobku (mobilu) končí	žáci ve skupinkách skládají texty dohromady; skupinová práce

třídění materiálu	Otázky a „aha“ momenty	20	uvědomují si své „aha“ momenty a přemýšlejí nad dalšími otázkami, které je k tématu napadají	žáci reflektují svá největší překvapení a uvědomění během projektu, případně rozvíjí informace, které se během aktivit dozvěděli	celá třída; žáci sedí v kroužku a zapisují své „aha“ momenty a otázky na „lepíky“
řešení	„Velká výzva“	5	sledují motivační video	motivace žáků do akce	celá skupina sedí v kroužku; promítání motivačního videa
kompleta- ce společ- ného produktu	Co a jak?!	20 (25)	rozdělí se do skupin a společně vymýšlí, jaký produkt udělají, poté plánují jednotlivé kroky k cíli	žáci vymýšlí, co by mohlo být jejich společným produktem, učí se plánovat a rozdělovat si role	skupinová práce; společně vyplňují pracovní list Plánování projektu
kompleta- ce společ- ného produktu	Realizace produktu	60	žáci společně realizují produkt, který vymysleli a naplánovali	žáci se učí spolupracovat	týmová a skupinová práce

Scénář 2. projektového setkání (2 VH)

STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA setkání		Žáci reflektují průběh předchozího setkání. Nejprve si představíme produkt, který žáci vytvořili v rámci předchozích setkání, prostřednictvím vernisáže, během které si žáci dávají zpětnou vazbu. Poté se zpětně ohlížíme za tématem, které jsme probírali, a rovněž za tím, jak se nám spolupracovalo ve skupinách.			
PEDAGOGICKÉ CÍLE setkání		Žáci praktikují principy zpětné vazby v rámci aktivity Vernisáž. Žáci reflektují téma, kterým se zabývali, a proces vzniku produktu. Žáci aplikují souvislosti, které se dozvěděli o mobilním telefonu, na jiné produkty.			
scénář	název aktivity	čas (min.)	co dělají žáci	čeho tím chceme dosáhnout	organizace výuky a použité metody
úvod	Představení programu	15	žáci se seznámí s průběhem dalších 2 VH, dostanou zadání k aktivitě Vernisáž a pracují na něm	žáci jsou orientováni v čase a v programu; žáci si ještě jednou pojmenují, co bylo jejich záměrem a cílem; žáci se učí prezentovat svůj produkt	práce v diskusním kroužku (představení, zadání vernisáže); práce v týmech
reflexe	Vernisáž	45	vzájemně si prezentují, co kdo vytvořil, doptávají se a dávají si zpětnou vazbu ke svým produktům	žáci prezentují svůj produkt; žáci si vzájemně dají zpětnou vazbu k tomu, co kdo vytvořil – co se jim na jejich produktech líbí a co by doporučili udělat příště jinak	každá skupina svůj produkt prezentuje před celým plénem; skupinová práce a práce se zpětnou vazbou

reflexe	A co na to indiáni?	3	poslouchají příběh o lžičce a diskutují o tom, pro jaký jiný předmět by se dal využít a je-li tu podobnost s mobilním telefonem	zasadit žákům do souvislostí, proč jsme zkoumali jeden výrobek do takové šířky/hloubky	diskusní kroužek; frontální výuka
reflexe	Zaměření na cíl	10	žáci pojmenovávají, zdali a proč jsou spokojeni se svým produktem	žáci zhodnotí, jak se jim produkt podařil z hlediska jejich cíle	skupinová práce v původních týmech
reflexe	Já a práce ve skupině	10	žáci pojmenovávají a zdůvodňují, jak jsou spokojeni s rozdělením rolí v týmu, jak bylo jednoduché/složitě se dohodnout	žáci se individuálně ohlédnou za prací na produktu a zhodnotí, jak se jim pracovalo a jaká byla dle jejich názoru týmová práce; někteří z nich toto své zhodnocení zdůvodní	skupinová práce
reflexe	Jak se nám pracovalo	10	žáci pojmenovávají dvě věci, které se jim povedly, a dvě věci, které by příště udělali jinak	žáci se v týmech ohlédnou za společnou prací a zhodnotí, co se jim povedlo (za co by se pochválili), a co by se ještě dalo zlepšit	týmová a skupinová práce

Ekoškola

- ▶ mezinárodní program, který v ČR koordinuje Sdružení TEREZA (<http://www.ekoskola.cz>)
- ▶ metodika 7 kroků (od založení týmu, přes analýzu stávajícího stavu, stanovení cílů, sepsání plánu činností a jeho vyhodnocování, tvorba Ekokodexu až k publicitě toho, co tým na škole dělá)
- ▶ *“Ekoškola nás baví, protože máme skvělý kolektiv a paní učitelka nám nechává volnou ruku. Když nás něco napadne, tak nás podpoří. Tím, že si tvoříme vlastní postup, tak si tvoříme i vlastní budoucnost. Věříme, že může být líp a chceme za tím jít.”* Ekotým z Albrechtovy střední školy v Českém Těšíně
- ▶ *žáci Ekotýmu potřebují pocit sounáležitosti, tj. jezdit na společné výlety, podnikat jiné společné akce apod., jednou z nejnáročnějších částí je analyzování současného stavu a tvorba cílů (děti většinou chtějí ihned cokoliv konat, ale aniž by věděly kam tým “míří” a proč) a reflexe*

co je tedy projekt ve výuce?

- ▶ jedna z výukových metod
- ▶ má své možnosti a principy
- ▶ funguje a je efektivní, pokud její principy známe a respektujeme je
- ▶ komplexní metoda, který vyžaduje znalost mnoha dalších aktivizujících metod

“principy” projektové výuky

- ▶ **logický sled činností** aneb projekt má systematické, postupné, týmové, komplexní a plánované řešení
- ▶ **projekt = žákovský podnik**
- ▶ děti projekt **baví**, chtějí jej dělat aneb je pro ně zajímavý, konkrétní, užitečný, **smysluplný**
- ▶ **důvěra** v žáky (projekt zvládnou i děti na prvním stupni~jen je třeba jim důvěřovat)
- ▶ **reflexe** aneb proces, kdy děti i pedagog “přetaví” prožité situace do cenné zkušenosti

cíle projektové výuky

- ▶ **vzdělávací** ~ stanovuje si pedagog ~ *pro pedagoga je mnohem důležitější proces než samotný produkt; z hlediska vzdělávání má výsledný produkt význam jen tehdy, jestliže se prostřednictvím jeho tvorby žáci něco nového naučili nebo zdokonalili své dovednosti a kompetence*
- ▶ **projektové** ~ stanovují žáci (ideálně) ~ *pro motivaci žáků je zásadní, že jejich práce směřuje k vytvoření skutečného produktu, který by měl být skutečně užitečný a sloužit k něčím potřebě*
- ▶ pedagog tak vlastně sleduje cíle dvojího charakteru

kdy se projektová výuka hodí?

- ▶ systematicky řešit nějaký úkol (problém)
- ▶ když chceme propojit výuku s reálným životem
- ▶ ! jedna z mnoha možností, jak žáky naučit tomu, co je naučit máme!
- ▶ x tématická výuka

jak na projektovou výuku?

- ▶ Klademe si otázky (jak mohou žáci zhodnotit poznatky, které získají? Co užitečného s nimi mohou udělat? Komu a jak může být výsledný produkt užitečný?) abychom získali přehled o tom, které otázky s podstatou projektu souvisí, mohou během projektu padnout anebo musíme být připraveni je položit... ~ výběr otázek je třeba dělat s ohledem na významnost pro osobní život žáků.
- ▶ Jak bude naše výuka vypadat? Co budou žáci dělat a proč? (Jakým způsobem a kde budou žáci hledat odpovědi? Jaké kompetence při tom mají uplatnit, v čem se mají zdokonalit? Které metody použijeme? Jaká pravidla je třeba stanovit? Jak si budou práci organizovat? atp.)
- ▶ Tvoříme scénář projektu...(nezapomenout na reflexi!)

Příloha Plánování výuky

Postup	Tematická výuka	Projektová výuka
Výběr tématu, motivace	Na co se zaměřujeme? Je potřeba získat vlastní přesvědčení o významnosti tématu pro učitele i žáky, o jeho praktickém významu, aktuálnosti, ... Přemýšlíme o tom, jak motivovat žáky pro práci na tématu. Zvažujeme, zda zvolit metodu tematické, nebo projektové výuky. Kde hledáme inspiraci? Inspiraci můžeme najít v aktuálním dění (změny nebo problémy v našem okolí, tradiční svátky a oslavy), v mediálních nebo literárních příbězích. Čerpat můžeme i z diskusí odborníků, z konzultací problému (názoru) s veřejností, výsledků průzkumů, ... V čem se musíme orientovat: • nejen ve svých předmětech, ale v celém ŠVP (v požadavcích na KK, výstupy různých oborů, priority školy, profil absolventa, ...); • v přesazích tématu do různých oborů (nebo být připraven sám nastudovat či spolupracovat s jinými odborníky); • v organizačních a technických možnostech školy (možnost výuky ve větších časových blocích, propojení výuky více předmětů, vybavenost materiální, možnost zapojit externí odborníky, ...); • v možnostech spolupráce uvnitř pedagogického týmu (být ochotný a schopný společně plánovat, hledat možnosti organizační úpravy výuky, ...).	
	Promýšlíme organizační možnosti tematické výuky (tematický den, výuka v blocích, integrace do běžné výuky). Při včasné plánování (na celý školní rok) zvažujeme vhodné časové přeskupení témat v jednotlivých předmětech. Klademe si otázky: Do kterých předmětů se může téma posunout? Jak toto téma souvisí s učivem a očekávanými výstupy žáků v různých předmětech?	Zvažujeme organizační typ projektu (třídní, ročníkový, školní; krátkodobý, dlouhodobý). U projektové výuky zvažujeme navíc reálnost a užitečnost budoucího produktu (vyřešení problému). Klademe si otázky: Jak mohou žáci zhodnotit poznatky, které získají? Co užitečného s nimi mohou udělat? Komu a jak bude očekávaný produkt užitečný?

Na co se zaměřujeme?

Hledáme podtémata. Otevíráme hlavní téma podle zvoleného kritéria. Klademe si otázku: Jak budeme na téma nahlížet (z jakých úhlů pohledu, v jaké roli, ...)?

Kritériem výběru podtémat mohou být tedy např.:

- **profesní nebo sociální role** (pohled na problematiku očima různých lidí, různých profesí);
- **různé teorie, názory, tvrzení, zkušenosti** (odborníků, veřejnosti, žáků);
- **čas** (dříve, nyní, v budoucnu, ...);
- **místo** (naleziště, výskyt, blízký či vzdálenější region, vesnice × město);
- **odborná kategorizace** (živočišné druhy, odvětví, historické období);
- **použití, význam** (doprava, rekreace, studium, zdraví, bezpečí);
- **hierarchie** (podle osobní významnosti, od velkého k malému).

Jakou techniku (metodu) používáme?

Vhodné jsou pro tento krok plánování myšlenkové mapy, tabulky a schémata, pro prvotní zaznamenání námětů i brainstorming, volné psaní, analýza vstupních textů apod.

Na co se zaměřujeme?

Hledáme **otázky**, se kterými budeme v projektu pracovat.

Většina z nich se týká samotného obsahu (tématu), ale mohou to být i otázky směřující ke zjišťování informačních zdrojů, organizaci práce, tvorby produktu apod. Neřešíme zatím jejich posloupnost, nezbytnost nebo reálnost. Tříděním otázek se budeme zabývat až později.

Cílem tohoto kroku plánování je získat přehled o tom, které otázky s podstatou projektu souvisejí, mohou během projektu padnout, nebo naopak musíme být připraveni je položit.

Důležité jsou zejména otevřené otázky, na které nelze odpovědět pouze ano/ne.

Proč potřebujeme otázky?

Otázky jsou důležité nejen pro řízení projektu, ale také k tomu, abychom mohli žákům vytvořit dostatečný prostor pro jejich vlastní samostatnou práci. Vyučující nemusí zadávat úkoly, ale pouze koordinuje hledání odpovědí.

Jakou techniku (metodu) používáme?

Pro záznam otázek je vhodné použít metodu brainstormingu.

Vybraná podtémata třídíme podle mezipředmětových souvislostí a organizačních možností výuky. Klade-me si otázku:

S kterým učivem (kterého předmětu) se toto podtéma setkává? Kam ho můžeme přirozeně začlenit?

Při plné integraci tématu do jednotlivých předmětů je nutná komunikace a spolupráce více vyučujících a včasné společné plánování.

Pro výuku v blocích nebo formou tematického dne (jediný vyučující) je nutné provést větší zásah do stabilního rozvrhu výuky.

Otázky je potřeba vytřídit (redukovat, nebo naopak doplnit).

Výběr vhodných otázek děláme obvykle podle následujícího klíče:

- jsou nutné k tomu, aby žáci mohli realizovat naplánovaný produkt;
- mají vztah k produktu a zároveň směřují ke konkrétním očekávaným výstupům v předmětu (PT, KK);
- bude na ně v projektu dostatek času;
- máme odpovídající informační zdroje k nalezení odpovědí;
- jsou jednoznačné, srozumitelné, přiměřené (věku, zkušenostem).

Na co si musíme dát pozor?

Měli bychom sledovat mezipředmětové souvislosti, ale zároveň kontrolovat, zda budou žáci plnit konkrétní výstupy požadované učebními plány jednotlivých předmětů. Nesmíme zapomenout na to, že prostřednictvím tematické/ projektové výuky plníme požadavky ŠVP.

Musíme brát v úvahu možnosti žáků (školy, regionu, informačních zdrojů, času, ...).

Výběr podtémat, resp. otázek k projektu provádíme s ohledem na významnost pro osobní život žáků. Projektová i tematická výuka jsou významné tehdy, když jimi sledujeme i osobní (praktickou) užitečnost pro žáka.

Výuka formou projektového/tematického dne vyžaduje od vyučujícího potřebu zorientovat se v souvislostech přesahujících do jiných oborů.

Metodika	Jak bude naše výuka vypadat? Co budou dělat žáci a proč? Máme už promyšlená podtémata související s konkrétními vzdělávacími předměty a víme, jakou organizační formu výuky chceme použít. Důležité je ovšem nejen, CO se děti učí, ale JAK se to učí. Klademe si otázky: Čeho chceme prostřednictvím tohoto učiva dosáhnout? Jaký postup je k tomu vhodný, jakou zvolíme metodu? Tematická výuka by měla žákům nabídnout zabývat se zvoleným tématem nejen v různých souvislostech, ale také různými způsoby. Znamená to promýšlet zapojení všech smyslů, používat různé typy informačních zdrojů, zkoumat téma v různých podmínkách či prostředí.	Jak bude naše výuka vypadat? Co budou dělat žáci a proč? Máme vybrané otázky, kterými se budeme v projektu zabývat. Víme, že práce na projektu musí mít podobu systematické (logicky postupné) cesty za poznatky, které bezprostředně použijeme k vytvoření smysluplného (užitečného) produktu. Klademe si otázky: Jakým způsobem a kde budou žáci hledat odpovědi? Jaké kompetence přitom mají uplatnit, v čem se mají zdokonalit? Které metody použijeme? Jaká pravidla je potřeba stanovit? Jak si budou práci organizovat? Jaké informační materiály nebo zdroje jim k tomu připravíme? Jaká kritéria hodnocení stanovíme pro skupinovou práci (prezentaci, diskusi, hotový produkt)?
Scénář (manuál)	Pro tematickou výuku, na jejíž realizaci se podílí více vyučujících, je potřeba stanovit jednoho garanta, který vytvoří a hlídá dodržování scénáře. Dobrou pomůckou pro scelení tématu je žákovská dokumentace v podobě tematického portfolia a zároveň společná dokumentace (např. nástěnná myšlenková mapa, tabulka, přehled, ...).	Scénář projektu obsahuje sled a popis aktivit, jejich časové upřesnění a organizační poznámky. Ve scénáři bychom měli vždy počítat i s časem potřebným na reflexi. Při ní si žáci uvědomí (pojmenují) přínos projektu v rovině poznatků (co nového zjistili, co si uvědomili), v rovině prožitků (jaké řešili situace, které kompetence ne-/použili) i v rovině pocitů (jak se cítili a proč). Smysluplnost projektu se odvíjí od toho, jak užitečný produkt vznikl a co se žáci při práci na projektu naučili nového.

rizika

- ▶ náročná organizace
- ▶ náročná příprava učitele
- ▶ malá motivace žáků
- ▶ povrchnost, mělkost, samoučelnost projektů
- ▶ neefektivní práce s informacemi
- ▶ *důležité: ochota hledat příčiny a pracovat s vlastní chybou*

obecně oblíbené omyly

- ▶ nejdůležitější je hotový produkt
- ▶ projekt zvládneme v jedné hodině
- ▶ projekt = celá škola najednou, jedno téma
- ▶ projekt bude bavit všechny žáky
- ▶ projekt je ztráta času
- ▶ projekt = samostatná práce žáků

často kladené otázky

- ▶ jak dlouho má trvat projekt?
- ▶ kde mám vzít ve výuce na projekt čas?
- ▶ jak hodnotit práci žáků v projektu?
- ▶ čím mohu motivovat žáky k práci na projektu?
- ▶ jak dosáhnout toho, aby všichni žáci pracovali v projektu naplno?
- ▶ více v knize Cesta za žákovskými projekty

další praktické ukázky žákovských projektů

- ▶ **Klíčení** ~ 2 části ~ kurz (nastartování motivace žáků, výběr a formulace projektů) & práce žáků na škole; více zde: <http://www.psl.cz/index.php?menu=3&submenu=5&sekce=17>
- ▶ další témata z knihy Cesta za žákovskými projekty ~ **Podivné století** (produktem vlastní žákovská Kronika), **Hranice a prolínání** (využití příběhů, produktem “Křeslo pro hosta”); více v knize Cesta za žákovskými projekty

ke stažení zde: <http://www.psl.cz/index.php?menu=3&submenu=5&sekce=17>

případně dpošlu:

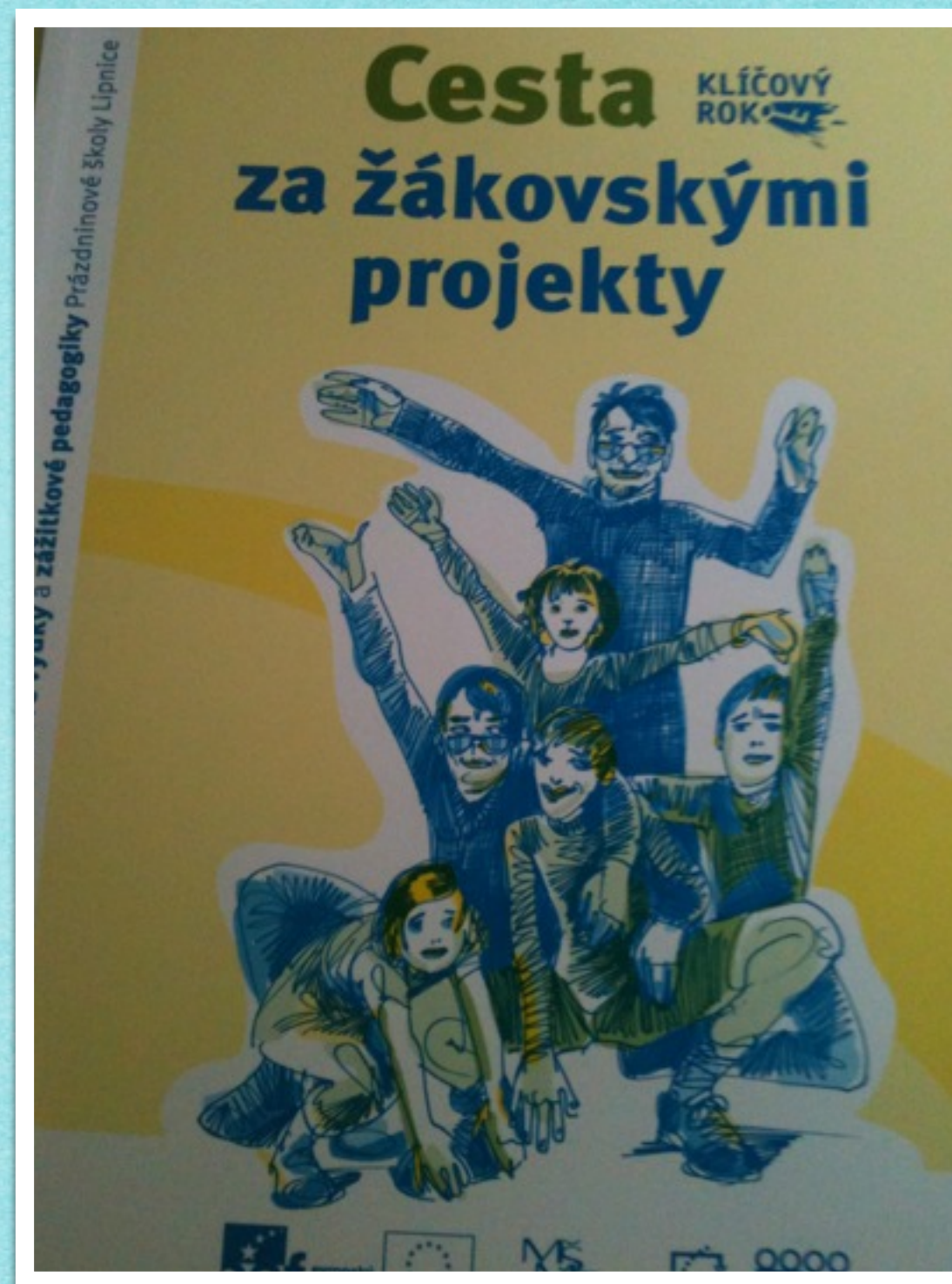
kindlman@gmail.com

www.projektovavyuka.cz

www.modernivyučovani.cz

www.projektovevyucovani.cz

knihy Jitky Kašové

4. co dál...?

- ▶ <http://www.svobodauceni.cz>
- ▶ Naomi Aldort: Vychováváme děti a rosteme s nimi
- ▶ ...?

